

Plyn v našich peňaženkách

- Odberatelja tepla opäť siahnu hlbšie do vrecka.

2

Stupavský odpad alebo...

- Skládkový odpad dosahuje 80% komunálneho odpadu. Čo s tým?

4

Nedajme šancu zlodejom

- Prevenciou je možné predísť krádeži.

5

Stupavský maratón má už 9 rokov

Stupava sa už po deviatykrát zmenila na centrum cyklistických nadšencov. Stupavský MTB maratón posledný júlový víkend prilákal vyše 1000 pretekárov a množstvo návštevníkov. Župan Pavol Frešo, ktorý nad podujatím držal záštitu, v spoločnosti primátora Stupavy Pavla Slezáka odštartoval pretekárov na krátkej 42 km trati. Cyklistika ovládala Stupavu celý víkend. Oproti minulému roku sa však dejisko presunulo do areálu

parku za kaštieľom. Dôvodom bol počet prihlásených cyklistov, ktorý sa oproti minulému roku navýšil a preto nebolo možné usporiadať cyklomaratón na pôvodnom mieste. Župan Pavol Frešo je známy aj tým, že sa na bicykli cíti dobre. Preto sa podobných akcií zúčastňuje. „Pre mňa osobne znamená cyklistika veľký relax a keď stretávam na hrádzi korčuľiarov či bežcov tak cítim, že mnoho ľudí

v rámci Bratislavy takto aktívne športuje a cítim sa s nimi spojený. To je pre mňa dôležité,“ povedal Frešo. Takéto akcie majú podľa bratislavského župana ľudí veľký význam. Väčšina ľudí v župe žije v Bratislave, v centrálnych mestských obvodoch a zväčša v domoch, ktoré majú päť a viac poschodí. Zobrať ich do prírody je podľa župana atraktívne a veľmi povzbudzujúce, preto oceňuje prí-

stup mesta, ktoré vytvára podmienky pre tieto a podobné akcie. Bratislavský samosprávny kraj sa v budúcnosti pripravuje na podujatia v rámci župného pohára. Cyklisti sa preto majú na čo tešiť. Realizátorom a organizátorom pretekov je Občianske združenie Stupavský maratón. Bližšie informácie ako aj výsledky nájdete na stránke www.stupavskymaraton.sk. BSK ■

Bratislavský samosprávny kraj

ŽUPA INFORMUJE

Motoristi môžu využívať križovatku Stupava - juh na D2
Motoristi môžu od 1. 8. 2011 využívať križovatku Stupava – juh na D2. Trojkilometrový úsek cesty odovzdali do predčasného užívania za účasti ministra dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Jána Figeľa, predsedu Bratislavskej župy Pavla Freša, predstaviteľov Národnej diaľničnej spoločnosti, a.s., projektovskej spoločnosti Dopravoprojekt, a.s. a zhotoviteľom stavby križovatky Stupava - juh je združenie zhotoviteľa stavby, ktorý je v zložení Strabag, s. r. o. a Doprastav, a. s.. Stavebné práce trvali viac ako dva roky. Diaľničná križovatka Stupava - juh bude súčasťou plánovaného obchvatu Bratislavy na D4. Privádzac uľahčí dopravu z Bratislavy do Záhorskej Bystrice, Devínskej Novej Vsi a Stupavy, ako aj v okolitých obciach. Stavba má byť úplne ukončená do konca tohto roka.

„Ide o diaľničné križovanie D2 a D4, budúceho obchvatu hlavného mesta. V budúcnosti po ďalšej dôslednej projekčnej a investorskej príprave začneme výstavbu celého obchvatu, najskôr na východnej a južnej strane a potom na tejto strane hlavného mesta smerom na Rakúsko,“ povedal Ján Figeľ počas otvorenia privádzaca. Okrem odbremenenia veľmi vyťaženej príjazdu v severozápadnej časti Bratislavy vyzdvihol predseda Bratislavského samosprávneho kraja Pavol Frešo skutočnosť, že novým diaľničným úsekom s križovatkou na D2 sa nepomôže len obyvateľom hlavného mesta, ale aj tisícom zamestnancov, ktorí z kraja denne do Bratislavy prichádzajú za prácou. „Znamená to pokrok k docieleniu záväzkov, ktoré sme dali ľuďom. Úsek je súčasťou obchvatu D4, ktorý pôjde okolo celej Bratislavy a uľahčí dopravu celej župe. Toto je už druhý úsek, ktorý otvárame,“ povedal župan. Zároveň zdôraznil, že pomôže viac ako 10

tisíc ľuďom. Úsek je dôležitý aj pre tranzitujúcich vodičov, ktorí prevážajú tovar z kľúčových spoločností zo Záhoria a Považia cez Bratislavu a ďalej do Rakúska či Maďarska.

Technickú štúdiu tohto diaľničného úseku pod názvom „Križovatka – Stupava juh na diaľnici D2“ vypracovala spoločnosť Dopravoprojekt, a.s. v roku 2001. O dva roky neskôr bola spracovaná dokumentácia

pre stavebný zámer a dokumentácia pre územné rozhodnutie. V roku 2005 vydala Záhorská Bystrica územné rozhodnutie. Dokumentácia pre stavebné povolenie bola spracovaná v roku 2007, na jej základe bolo v roku 2009 vydané právoplatné stavebné povolenie. Podľa generálneho riaditeľa NDS Jána Kotuľu mala byť stavba pôvodne dokončená v marci tohto roku, ale pre problémy napríklad s vysokou spodnou vodou sa práce oneskorili o päť mesiacov. „Dodávatelia majú povinnosť do konca roka dokončiť stavbu a odovzdať ju definitívne,“ povedal Ján Kotuľa. Pôvodná zmluvná cena prác vo výške 20,41 mil. eur vzrástla o 2,7 mil. eur na 23,1 mil. eur bez dane z pridanej hodnoty (DPH). BSK ■

Nech nám je teplo v zime

Niektor má doma kotel na drevo, niektor alternatívne kolektory, niektor plyn, ale väčšina Stupavy má Termming. Ak to nepoznate, nejde o novinku na trhu s palivom ani o nové vykurovacie zariadenie. Skôr naopak, je to celkom ostriehaná firma s 15-ročnou tradíciou, ktorá už poldruha roka prevádzkuje centrálnu mestskú kotolňu a spravuje tepelné hospodárstvo mesta. O tom ako a nakoľko úspešne sa im to darí, vás budeme priebežne informovať prostredníctvom vyjadrení a príspevkov zástupcov spoločnosti.

Teplo v Stupave sa vyrába efektívne

Informácia o centrálnej kotolni v Stupave
Vo všeobecnom povedomí veľkej časti Stupavčanov panuje názor, že výroba tepla na centrálnej kotolni je neehospodárna, že kotolňa ide len na tretinový výkon a navyše, že fixná zložka ceny sa bude naďalej značne zvyšovať v dôsledku odpájania súčasných odberateľov a absencie možnosti pripojenia nových objektov. V nasledujúcom texte uvádzame náš názor na danú problematiku podložený faktami.

Hospodárnosť a efektívnosť výroby tepla je optimálna

Termming, a.s., prevzal tepelné hospodárstvo Stupavy k 1. januáru 2010. Z nám dostupných zdrojov sú známe tieto údaje:

- v roku 2000 (po rekonštrukcii) činil odber tepla na kotolni cca 33.000 GJ,
- v roku 2010 to bolo 28.000 GJ (t.j. 85% vyťaženosť zdroja oproti r. 2000),
- v roku 2011 to je 25.000 GJ na základe objednaných množstiev tepla (t. j. 79% vyťaženosť zdroja oproti r. 2000).

Z uvedených čísel vyplýva, že za 10 rokov poklesol odber z kotolne o 15%. Pritom v r. 2000 takmer žiadny objekt nemal hydraulické vyregulovanie a minimum domov bolo termostatizovaných alebo zateplených. Keby sme spočítali všeobecne deklarovanú úsporu týchto opatrení (termostatizácia a vyregulovanie cca 15-20%, zateplenie 20%), prišli by sme k záveru, že výpadok výroby tepla ich vplyvom by mal byť cca 35-40%. To však v skutočnosti neplatí.

Je pravdou, že pri rekonštrukcii kotolne ešte v r. 1998-1999 sa počítalo s pripojením nových bytových objektov, ktoré nakoniec uprednostnili vlastné vykurovanie. Pri projektovaní tepelno-technických zariadení je však bežnou praxou rezerva cca 20-30% výroby kvôli vykrytiu zimných extrémov. I keď za uplynulé obdobie nie sú extrémne nízke teploty až tak časté, roky

2006 či 2009 ukázali, že je potrebné s nimi tak či tak počítať. Rezerva však neznamená automaticky neehospodárnu výrobu – preto sa celkový výkon zdroja nikdy nezabezpečuje jediným technickým zariadením (kotlom), ale je ich niekoľko v rôznych, pre danú lokalitu vhodne nakombinovaných výkonoch. To je jediný spôsob, ako pri meniacej sa spotrebe dosiahnuť stabilnú dodávku tepla i efektívnu výrobu zároveň.

Pre Stupavu to konkrétne znamená, že z troch inštalovaných kotlov sa v letnej sezóne (jún – august) využíva jeden, nakoľko sa vyrába len teplá voda. V prechodných obdobiach (september – október, marec – máj) sa podľa klimatických podmienok kotly kombinujú a počas vykurovacej sezóny (november – február) idú väčšinou všetky zariadenia.

Na tomto mieste by bolo ešte vhodné spomenúť a definitívne vyvrátiť mylný názor, s ktorým sa na diskusiách s obyvateľmi Stupavy stretávame. Mnohí si myslia, že do kapacity kotolne bol pri kalkulácii započítaný aj odber objektov na Kúpeľnej ulici, ktoré boli pôvodne zásobované parnými rozvodmi zo starej kotolne umiestnenej v areáli cementárne. Celá táto lokalita však bola z centrálného zdroja odpojená už pri spomínanej rekonštrukcii v r. 1998-1999, a teda nespôsobuje žiaden výpadok výroby, nakoľko sa s ňou už viac ako 10 rokov pri kalkuláciách cien tepla pre Stupavu nepočíta.

Môžeme teda zhrnúť, že kotolňa nepracuje na tretinový výkon ale optimálny výkon a už vôbec nie neehospodárne – vhodným výberom riadiaceho systému ako aj ďalšími opatreniami na zvyšovanie efektívnosti výroby sa snažíme využiť jej možnosti v maximálne možnej miere.

Termming svoje sľuby plní

Prevzatie tepelného hospodárstva Stupavy spoločnosťou Termming prinieslo obyvateľom mesta viacero pozitív. Pre r. 2010 a 2011 napríklad nepresiahla schválená cena tepla úroveň z predchádzajúcich období, a to aj napriek tomu, že cena plynu na výrobu tepla pre domácnosti vzrástla (pre tento rok o viac ako 6%). Okrem toho sa Termming ihneď pustil do plnenia sľubov, ku ktorým sa na začiatku spolupráce s Mestom Stupava zaviazal. Technické opatrenia na zvýšenie energetickej efektívnosti v lokalite nenechali na seba dlho čakať. Po problémoch s regulačným systémom centrálnej kotolne bola vymenená grafická centrála a riadiaci systém kotolne a odovzdávacie sta-

nice tepla. Vzhľadom na zlý technický stav boli vymenené aj niektoré časti sekundárnych tepelných rozvodov, aby sa obmedzil vznik havárií. Priamo v objekte kotolne bol na jeden kotol inštalovaný spalínový výmenník, ktorý zabezpečuje zvýšenie účinnosti zariadenia využitím tepla spalín cca o 2-3%, a tým aj zvýšenie efektívnosti výroby tepla. Spoločnosť tiež nainštalovala novú elektrodynamickú úpravňu vody, ktorá zabraňuje procesu usadzovania vodného kameňa a kalu, čo je štandardná technológia v súvislosti so zvyšovaním životnosti vykurovacieho okruhu. Efektívnosť celej sústavy zariadení vykurovacieho reťazca sa od prevzatia Termmingom zvýšila.

V súčasnosti pripravuje Termming štúdiu uskutočniteľnosti vybudovania kotolne na drevnú štiepku alebo kogeneračnej jednotky, so zámerom využiť obnoviteľné zdroje v lokalite, posilniť energetickú bezpečnosť a zmierniť dopad nárastu ceny zemného plynu na cenu tepla.

Termming, a.s., zoznámte sa!

Je slovenská súkromná spoločnosť pôsobiaca v oblasti energetiky, člen Comeron Group, ktorá vlastní spoločnosti dodávajúce teplo v Bratislave a na Záhorí. Pre svojich klientov zabezpečuje: výrobu, dodávku a rozvod tepla a TUV z vlastných aj prenájatých zariadení, výrobu a distribúciu chladeného a vetraného vzduchu (klimatizácia), outsourcing tepelného hospodárstva, komplexnú správu a servis pre polyfunkčné, prevádzkové a obytné budovy, rovnako aj inžiniersko-investorskú činnosť v tejto oblasti.

Spoločnosť si v čase založenia roku 1995 ešte ako firma Termming, s.r.o., kladla za cieľ riešiť problémy neehospodárnych a nekvalitných dodávok tepla v lokalite Bratislava-Staré mesto, pričom šlo najmä o likvidáciu desiatok hnedouhoľných a koksových kotolní a skvalitnenie služieb, správy, údržby a opráv funkčných objektov. Spoločnosť prevzala prevádzkovanie 17-ich okruhov odovzdávacích staníc tepla (OST), z ktorých sa dodáva teplo z terajšej Bratislavskej tepelárenskej, a.s. do bytových domov. Na uvedených okruhoch za 3 roky vykonala spoločnosť také opravy a investície, že poklesla spotreba tepla až o 36%. Rovnako v novovybudovaných tepelno-energetických zariadeniach sa dosahujú vysoké parametre z hľadiska efektívnosti výroby, splňania emisných limitov a kvality dodávok. Postupne spoločnosť svoje aktivity rozširovala aj na služby spojené so správou objektov. Už v roku 1998 ich zastrešovala 38. Ťažisko prác bolo a je predovšetkým v zabezpečení kvalitných dodávateľov na jednotlivé druhy

činností, zabezpečenie dodávok tepla, teplej a studenej vody, zabezpečenie bezporuchovej prevádzky výťahov, vzduchotechnických a klimatizačných zariadení, iných vyhradených technických zariadení, ap.

Spoločnosť TERMMING, a.s., je členom skupiny COMERON SPS, ktorá dodáva teplo a spravuje nehnuteľnosti v rôznych častiach západného Slovenska.

Spoločnosť je od svojho vzniku neustále investične aktívna. Vie pre potreby odberateľov spravovaných objektov zabezpečiť dostatočne finančné prostriedky na preklenutie prípadných potrieb na odstránenie havárií, nákladnejších opráv, a pod., ktoré sa neskôr doplnia do fondu opráv z dohodnutých splátok. Spoločnosť trvale vykazuje kladné hospodárske výsledky, napriek zložitosti podnikania v energetike. Pritom výroba tepla a správa objektov napr. v bratislavskom Starom Meste je veľmi špecifická a nákladná, vzhľadom na vysoký vek objektov, rozvodov, veľmi veľký počet malých domov s často neidentifikovateľnými príčinami porúch.

V marci 2005 odkúpila spoločnosť časť tepelného hospodárstva spoločnosti ISTROCHEM, a.s., so zameraním na vykurovanie bytovej sféry s ročnou výrobou tepla rádovo 130 000 GJ. V rokoch 2006-2007 investovala do výstavby dvoch plynových kotolní s výkonom takmer 10 MW, rekonštrukcií troch odovzdávacích staníc tepla a výmeny 1,3 km primárnych a 0,8 km sekundárnych rozvodov rádovo 70,0 mil. Sk (cca 2 324 000 €). V rámci rozvojových aktivít sa spoločnosť podieľa na financovaní a výstavbe tepelných zariadení v rekonštruovaných alebo nových polyfunkčných objektoch.

Od júla 2006 prevzala spoločnosť do nájmu tepelné hospodárstvo mestskej časti Bratislava - Vrakuňa, čo predstavuje 139 objektov s ročnou výrobou tepla cca 261 000 GJ. Toto privátno-verejné partnerstvo prináša Vrakunčanom zmiernenie dopadu rastu cien primárnych palív na cenu tepla metódou zavádzania nových technológií výroby a optimalizáciou distribučnej siete, čo je možné vďaka dlhoročným skúsenostiam a know-how spoločnosti. Navyše v snahe zmierniť nárast ceny tepla a zároveň zvýšiť energetickú bezpečnosť lokality, pracuje spoločnosť na projekte prispôbenia kotolne Železničná na spaľovanie drevnej biomasy.

V meste Malacky prešli rekonštrukciou všetky kotolne vrátane centrálnej K8. V snahe zlepšiť kvalitu dodávky tepla a hospodárne využívať energie in-

vestovala spoločnosť od r. 1998 (ešte ako Služby Malacky, s. r. o.) do zdrojov celkovo 76 mil. Sk (cca 2 523 000 €). Rekonštrukciu najväčšej, centrálnej kotolne K8, ktorá zásobuje teplom polovicu obyvateľov napojených na CZT v Malackách, spoločnosť dokončila v decembri 2006. Investícia za 50,8 mil. Sk (cca 1 686 000 €) okrem pozitívneho vplyvu na životné prostredie (zníženie emisií) prináša aj pozitívny dopad na cenu tepla pre obyvateľov. K8 bola prebudovaná na modernú kotolňu, ktorá okrem zemného plynu využíva ako primárne palivo hlavne drevnú štiepku. Inštalované kotly na drevnú biomasu s výkonom 5 MW navyše prinášajú väčšiu nezávislosť od dodávky plynu, čo je pri súčasnom stave energetickej politiky v štáte nesporná výhoda. Správu objektov zabezpečuje od 1. 1. 2006 po splnutí spoločnosť (Termming, a.s., a Služby Malacky, a. s.) Prevádzka Malacky.

V súčasnosti spoločnosť poskytuje svoje služby pod obchodným menom Termming, a.s., aj klientom v bratislavskom Novom Meste, Petržalke či Vrakuňi, ako aj v Malackách, Stupave, Veľkých Levároch a Plaveckom Štvrtku, čo tvorí spolu viac ako 2000 bytových jednotiek.

Začiatky v Stupave

Spoločnosť Termming rozšírila okruh svojich odberateľských miest o Stupavu na základe verejnej súťaže, ktorú vyhlásilo mesto v marci 2009. Súťaž o dlhodobý prenájom verejného hospodárstva firma vyhrala spomedzi deviatich uchádzačov a na základe podpísanej zmluvy prevzala prevádzku miestneho tepelného hospodárstva od 1. januára 2010. Víťaz bol v tomto ohľade takpovediac krok pred konkurenciou, s verejno-privátnym partnerstvom tohto druhu mal totiž už v tom čase viacero skúseností z bratislavskej Vrakuňe.

Stále rastúca spoločnosť Termming, a.s., popri novo získaných akvizíciách udržiava vysoký štandard kvality aj u svojich pôvodných odberateľov. Napriek zložitej situácii v slovenskej energetike popri profesionalite a kvalite sa firma snaží priniesť vo svojom podnikaní aj bonus navyše v našich končinách takmer nezvyčajný - ochotu komunikovať a ústretový prístup. shm ■

Plyn v našich peňaženkách

V posledných týždňoch vari každý zaznamenal ďalšie nepopulárne zdražovanie. Mnohí priami odberatelia plynu a k nim my všetci odberatelia tepla hlbšie siahneme do vrecka. A možno nie posledný raz v tomto roku.

Náklady súvisiace so zemným plynom, ako základným palivom, tvoria cca 70% z ceny tepla. Ceny plynu u nás už dlhšie odolávali kurzu dolára, a tak 20. júla t.r. SPP zvýšil jeho cenu pre domácnosti o 6,92 percenta. Na regulačnom úrade sa začali kopíť žiadosti výrobcov tepla s novými cenovými výmermi. Náklady na dodávku tepla stúpili všetkým, ktorí spaľujú plyn od SPP. Už dnes je zrej-

mé, že teplo zdrazie v priemere o takmer 6%. Samostatné vykurovanie nezatepleného rodinného domu môže zdrazieť o takmer 9%.

Je možné, že tohtoročné zdražovanie plynu nie je posledné. Pološtátny SPP totiž regulačný úrad žiadal, aby cena plynu narástla o desiatky percent. Tento však skokové zdražovanie nepovolil. Pravda, 3. 8. 2011

Ponúkame vám informácie z tlačovej správy firmy Termming, a. s.: Rozhodnutím Úradu pre reguláciu sieťových odvetví (ÚRSO) vydaným 1. 8. 2011 má Termming, a.s., schválené zvýšenie ceny tepla pre obdobie od 1.8. do konca roka 2011. Pre od-

berateľov zaznamenaná cena tepla v porovnaní s cenou schválenou k 1. januáru 2011 nasledujúce zmeny:

Mesto	Domácnosti	Ostatní odberatelia
Bratislava – Vrakuňa	nárast o 4,6%	nárast o 0,8%
Bratislava – ostatné MČ	nárast o 3,4%	bez zmeny
Malacky	nárast o 5,5%	nárast o 1,3%
Stupava	nárast o 5,5%	bez zmeny
Báhoň	nárast o 4,8%	bez zmeny

Komentár: Nárast ceny tepla odráža jedine nárast ceny zemného plynu na výrobu tepla pre domácnosti. Cena zemného plynu spadá pod variabilné náklady, ktoré tvoria 70% ceny tepla. Fixná zložka zostala nezmenená.

V uplynulom období priniesli viaceré médiá správu, že cena plynu na výro-

bu tepla pre domácnosti vzrastie cca o 6-9%. Z konkrétneho rozhodnutia ÚRSO o cene zemného plynu na výro-

bu tepla pre domácnosti, platného od 20. júla 2011 však reálne vyplýva zdraženie v sadzbe za odobraný plyn pre teplárov v závislosti od tarify až o 11-14%. V nadväznosti na ceny plynu vzrastajú síce miernejšie, ale predsa, aj ceny drevnej štiepky ako alternatívneho primárneho paliva. Celkové náklady na teplo v roku 2011 by však ani po tomto zvýšení pri dob-

rom nastavení zálohových platieb nemali spôsobiť výrazné nedoplatky v celoročnom vyúčtovaní. Vzrast celkových nákladov za teplo v tomto roku totiž hlavne pri zateplených bytových domoch držia pod kontrolou priaznivé klimatické podmienky a tiež miernejšie celoročné zvýšenie ceny tepla v štiepkových lokalitách. Reálny dopad na peňaženky našich odberateľov by teda nemusel byť taký výrazný, pokiaľ ešte nezamieša karty extrémne počasie či ďalší nárast cien plynu v období do konca roka, dodáva Ing. Jozef Smolka, generálny riaditeľ Comeron Group. Plnú verziu Rozhodnutia ÚRSO č. 0357/2011/T o cene tepla pre spoločnosť Termming na rok 2011 nájdete na webovej stránke: <http://www.termming.eu/cenove-rozhodnutia/>. shm ■

Správa o súčasnom stave realizácie projektu Dostavba kanalizačnej siete a intenzifikácia ČOV mesta Stupava

Vážení občania mesta Stupava, prinášame vám pravidelné informácie o stave realizovaného projektu dostavby kanalizačnej siete k termínu 25. 7. 2011.

Realizácia kanalizačnej siete v súčasnosti pokračuje na kanalizačnej vetve H a to na vetvách H1-3 a H1-3-1 na ulici Ferdiša Kostku, ktorá je v správe Regionálnych ciest Bratislava, nakoľko ide o cestu č. III/002398. Predmetnú rozkopávku zmluvou povolil správca Regionálne cesty Bratislava, ako aj Obvodný úrad pre cesty, dopravu

a pozemné komunikácie v Malackách. Pripravuje sa aj realizácia kanalizačných vetiev H1-1 a H1-5 na ulici Malacká, pre ktorú sa v súčasnosti vybavuje povolenie rozkopávky na SSC Bratislava a následne na Krajskom úrade pre cestnú dopravu a pozemné komunikácie, nakoľko ide o komunikáciu I/2 v správe SSC Bratislava. Na stavbe intenzifikácie ČOV boli zariadenia I. etapy prevzaté a uvedené do skúšobnej prevádzky. V súčasnosti sa realizujú rekonštrukcie pôvodných objektov ČOV, ktoré prebiehajú podľa

harmonogramu asi do konca mesiaca októbra 2011, kedy sa plánuje ich uvedenie do skúšobnej prevádzky.

Záver kolaudačného konania prvej časti projektu z 19. júla 2011

Súpis kolaudovaných objektov:

- **I. etapa ČOV - nové vybudované objekty:** SO 02 - dažďová nádrž, SO 03 - anaerobný reaktor a anozický regenerátor, SO 05 - združený objekt biologického čistenia, SO 06 - čerpacia stanica kalov a kalovej vody; - rekonštruované pôvodné objekty ČOV: PS 01.4 - lapač piesku, SO 08 - dúchareň, PS 03 - čerpacia nádrž
- **Kanalizačná vetva C:** C - ulica Vajanského, Lipová; C3 - ulica Cementárska, Keltská; C3-1 - ulica Továrna; C2 - ulica Kúpeľná, Záhradná, Agátová, Marcheggská; C2-1 - ulica Krížna; C2-2 - ulica Zemanská; C3-3 - ulica Marcheggská; C4 a C4-1 - ulice Bitunková a Pri potoku; C5 - ulica Družstevná; ČS2 - čerpacia stanica
- **Kanalizačná vetva E (Mást):** E - ulica Hviezdoslavova; E1 - ulica

Bottovej; E2 - ulice Dolná, Záhumenská; ČS1 - čerpacia stanica

- **Kanalizačná vetva A:** A6 - ulica Parková, Obora, cesta na Borinku, A7 - ulica Nová - za krížom, A7 - ulica Duklianská, A - ulica Lesná, A - ulica Rímska, ČS - čerpacia stanica

Projekt kolaudácie bol pripravený so všetkými potrebnými dokladmi, takže prebiehal bez akýchkoľvek nejasností. Jeden malý problém sa vyskytol pri realizovanom podtláčaní kanalizačného potrubia dimenzie DN400 z ulice Železničná na ulicu Vajanského pod traťou Železníc SR, kde je kanalizačné potrubie uložené v ocelej chráničke DN600 v dĺžke 12 metrov.

Na takýto zámer mesto Stupava zatiaľ nemalo so Železnicami uzavretú zmluvu o zriadení vecného bremena, čo ale napravilo listom so žiadosťou o zaslanie návrhu zmluvy.

Núka sa otázka, prečo boli jednotlivé kanalizačné zariadenia od dodávateľa prevzaté aj napriek čiastkovým nedostatkom na spätných úpravách výkopov. Samotné prevzatie nemalo vplyv na nedostatky a vady, a tieto

nebránili a nebránia bezporuchovej bezpečnej prevádzke. Každý preberací protokol obsahuje aj súpis týchto nedostatkov a väd, ale súčasne aj termíny na ich odstránenie. Kolaudačné rozhodnutie a užívatelne povolenie bude mestu Stupava vydané v priebehu 33 týždňov. Po tomto termíne budú dotknutí obyvatelia písomne vyzvaní na pripojenie svojich nehnuteľností na splaškovú kanalizáciu a uzatvorenie si zmluvy na pripojenie priamo na Technických službách, s.r.o. Stupava, Dlhá ulica alebo na stredisku ČOV, Devínska cesta 18.

V prípade otázok a potrebnej pomoci, máte možnosť kontaktovať pracovníkov ČOV na Devínskej ceste osobne alebo telefonicky:

- p. František Slezák, tel. 02/65935448, 0905467492; e-mail: vak@stupava.sk vám zodpovedá otázky týkajúce sa pripojenia na kanalizáciu

- p. Ľubomír Illič, manažér projektu tel. 0905718260 vám zodpovie otázky týkajúce sa kolaudovania a dobudovania kanalizácie a celého projektu.

Pripravil: Ľubomír Illič
manažér projektu dostavby kanalizácie a ČOV

Vitaj nová doba, zbohom žumpám!

KANALIZÁCIA - dlho už patrí v Stupave medzi témy najväčšieho kalibru. Od rečí, plánov, vízií, cez fatálne zlyhania a predvolebné sľuby, po dnešok prešlo veľa času. V decembri tohto roku sa však životnosť tejto stupavskej historickej témy končí. Projekt sa stáva realitou - verejná kanalizácia, rozšírená a rekonštruovaná ČOV sa definitívne spúšťajú do prevádzky.

Zámer pozostáva z piatich častí. Zahŕňa povodia štyroch kanalizačných zberačov (A,C,E,H) s dĺžkou takmer 13 km a intenzifikáciu Čističky odpadových vôd (ďalej ČOV alebo čistička). Zberače a príslušné stoky boli vybudované v miestnych komunikáciách a v zelených pásoch, zberače E a H zasiahnu aj komunikácie v správe SSC (cesta I. triedy ulice Hviezdoslavova a Malacká) a RC (cesta III. triedy smer na Vysokú). Súčasťou stavby budú štyri čerpacie stanice.

Intenzifikácia ČOV - predstavuje zvýšenie kapacity mechanizmov čističky výstavbou nových objektov a rekonštrukciou existujúcich objektov a zariadení tak, aby celý projekt dosiahol kapacitu 18000 EO. Číslo EO pri kapacite čistiarny udáva počet ekvivalentných obyvateľov (EO), pre ktorý je daná čistička konštruovaná. Tá pôvodná, ktorá bola spustená do trvalej prevádzky v roku 1994, mala kapacitu 12237 EO. Zvýšenie kapacity novej stupavskej čističky bolo stanovené do roku 2030 na uvedenú hodnotu aj vzhľadom k tomu, že v meste sa nepočíta s produkciou priemyselného odpadu.

Ministerstvo ŽP udelilo projektu v Stupave kolaudačnú výnimku, aby mohla byť kolaudácia kanalizačnej siete rozdelená na dve etapy. V súvislosti s ukončením I. etapy má byť prepnutá produkcia čističky na novovybudovanú časť a pristúpi sa k rekonštrukcii starších zariadení. Aby bola zachovaná funkčnosť ČOV, museli byť nové objekty pred uvedením

do plnej prevádzky skolaudované. Do tejto prvej čiastkovej kolaudácie už bolo zahrnutých aj takmer 11 km dobudovanej kanalizačnej siete s ukončenými kanalizačnými vetvami.

S druhou a záverečnou kolaudáciou zostávajúci asi dvoch kilometrov kanalizácie vetvy H (F.Kostku, Kalinčiakova, Poľná) vrátane zrekonštruovaných pôvodných zariadení čističky sa počíta v termíne, ktorý pripadá na koniec októbra 2011.

S radosťou môžeme dnes povedať, že kolaudácia I. etapy prebehla 19. júla a prebehla úspešne (viac v priloženej Správe o stave realizácie projektu). To, po čom už roky volalo civilizované a moderné rastúce mesto, je na dosah. Avšak tento raz je na ťahu občan. Dotknuté domácnosti už poštou obdržali výzvy na pripojenie s návrhom Zmluvy o odvádzaní a čistení odpadových vôd verejnou kanalizáciou od Technických služieb Stupava, s.r.o. V najbližšej dobe tak mesto počíta s pripojením 85% domácností na novovybudovanú verejnú splaškovú kanalizáciu. Zákon č. 442/2002 Z. z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách ukladá každému vlastníkovi nehnuteľnosti povinnosť napojiť sa na verejnú kanalizačnú sieť, ak je taká v mieste jeho bydliska vybudovaná, pričom náklady za zriadenie prípojky znáša občan - vlastník nehnuteľnosti. V prípade nesplnenia tejto povinnosti sa vlastník nehnuteľnosti dopúšťa priestupku podľa § 40 odsek 1) písmeno e) pod hrozbou finančnej pokuty od 16€ do 331€. Žiaľ, mesto aj vzhľadom na nepriaznivú finančnú situáciu nevie prislúbiť pomoc a prípadnú bonifikáciu, či úverovanie sociálne znevýhodnených a starších osôb, ktorým povinnosť dobudovania prípojky pripadá taktiež. Nepochybne by bolo najlepšie využiť obdobie priaznivého počasia. Definitívny termín na zriadenie prípojky je však 31. december 2011. shm

Rozbor požiarovosti v okrese Malacky za I. polrok 2011

V I. polroku 2011 vzniklo na území okresu Malacky 129 požiarov s priamou výškou škody 25 810,- €. Uchránené hodnoty boli vyčíslené na 450 300,- €. Následná škoda nebola vyčíslená.

V I. polroku 2011 pri požiaroch na území okresu Malacky bola usmrtená jedna osoba, zranený nebol nikto.

V porovnaní s rovnakým obdobím roku 2010 stúpol počet požiarov o 45. Priama škoda je vyššia o 145 620,- €. Uchránené hodnoty sú nižšie o 1 218 535,- €. Následná škoda je rovnaká. Počet usmrtených je vyšší o jednu osobu a počet zranených je nižší o 3 osoby. Z analýzy požiarovosti za sledované obdobie vyplýva, že najpočetnejšiu

skupinu požiarov bolo pri nakladaní s odpadom kde vzniklo 34 požiarov s celkovou škodou 1 200,- €.

V odvetví cestnej dopravy bolo zaevidovaných trinásť požiarov s priamou výškou škody 105 030,- €. V odvetví bytového hospodárstva bolo desať požiarov s priamou výškou škody 100 500,- €. V poľnohospodárstve boli zaznamenané štyri požiare, pri ktorých bola vyčíslená priama škoda vo výške 9 070,- €. V lesnom hospodárstve boli zaevidované štyri požiare pri ktorých nebola vyčíslená žiadna škoda.

Požiar s najväčšou priamou výškou škody 90 000,- € bol požiar rodinného domu v Stupave. Príčinou vzniku požiaru bola horiaca sviečka ponechaná bez dozoru a za-

bezpečenia proti vzniku požiaru.

Najčastejšou príčinou vzniku požiarov bolo zakladanie ohňov v prírode v 37 prípadoch a na skládkach odpadu v 26 prípadoch. V 18 prípadoch bol požiar založený úmyselne neznámou osobou, pričom vznikla priama škoda vo výške 99 970,- €. Fajčenie sa podpísalo pri vzniku požiarov v 8 prípadoch, pričom bola jedna osoba usmrtená. V dôsledku nevyhovujúceho technického stavu vykurovacích telies, dymovodov a komínov vzniklo 6 požiarov, kde bola vyčíslená priama škoda vo výške 10 200,- €. Zvýšený elektrický prechodový odpor a elektrický skrat zapríčinili vznik požiaru v 4 prípadoch, pri ktorých vznikla škoda vo výške 5 000,- €.

Mjr. Ing. Jaroslav Mihátsch

Prehľad požiarovosti podľa obcí

Mesto, obec	Počet požiarov	Škoda priama /€/	Počet usmrtených	Počet zranených
Plavecký Štvrtok	28	30 000	0	0
Malacky	20	38 830	1	0
Záhorská Ves	12	0	0	0
Veľké Leváre	10	0	0	0
Zohor	9	0	0	0
Závod	8	13 000	0	0
Stupava	7	152 200	0	0
Malé Leváre	7	4 000	0	0
Studienka	5	0	0	0
Gajary	4	600	0	0
Vysoká pri Morave	4	9 570	0	0
Jablonové	3	1 000	0	0
Marianka	2	0	0	0
Jakubov	2	1 010	0	0
Rohožník	2	600	0	0
Pernek	2	4 000	0	0
Plavecký Mikuláš	1	0	0	0
Suchohrad	1	0	0	0
Kostolište	1	0	0	0
Lozorno	1	0	0	0
Spolu	129	254 810	1	0

Stupavský odpad alebo ako nezhodiť príležitosť

Slovensko má rôzne pravdivé prívlastky. Sme zvyknutí, že sa o našej krajine lesov lúk a strání hovorí ako o srdci Európy, a nie je čo namietat. Slovensko je však aj srdcom skládkovým. Nie každý vie, že tohto nelichotivého prívlastku sa ťažko zbavujeme už pekných pár rokov...

Kým inde v Európe sa odpad triedi, spracúva, recykluje a zhodnocuje tak, že z odpadového hospodárstva je tam výnosný obchod prinášajúci úžitok aj pre samosprávu, u nás prevažne nevytriedený odpad sypeme na kopy za „humnami“ a z roka na rok za to platíme viac a viac.

BEZ ÚŽITKU

Mesto Stupava nie je slovenskou výnimkou. Zvážanie a skládkovanie komunálneho odpadu, ktoré tu zabezpečujú technické služby mesta a rakúska firma ASA, je ukážkou problémového nakladania s odpadom. Kým už aj tak nespokojní obyvatelia znášajú približne tretinu nákladov, väčšinu tučnej pohľadávky za zvoz a skládkovanie odpadu pokrýva mestská kasa.

Je na čase poohliadnuť sa po lacnejšom riešení. Svoje tu zohráva aj fakt, že v najbližších rokoch sa kapacita doterajšej skládky, ktorú mesto Stupava využíva za nie malé financie, pravdepodobne naplní svoje možnosti a zmeny prinesie aj prísna európska legislatíva hospodárenia s odpadmi.

Prvý zákon o odpadoch bol na Slovensku zavedený v roku 1991 (zákon č. 238/1991). V tom čase tu bolo povolených a oficiálne prevádzkovaných 686 skládok odpadov. Väčšina z nich nevyhovovala právnym predpisom a boli postupne uzatvárané a rekultivované, alebo bolo ich ďalšie pôsobenie osobitne upravené. Od toho času po dnešok sa celkový počet skládok každoročne znižoval a v posledných rokoch ich počet nepresiahol 140. Stále je to však neprijateľne veľa. K tomuto počtu je potrebné pripočítať približne 6-tisíc nelegálnych „divých“ skládok po celom území krajiny, ktorých počet naopak stúpol! Tieto neuveriteľné čísla nás dostávajú na európsky chvost. Pre porovnanie, napríklad ekologické Švajčiarsko dokáže všetok svoj komunálny odpad zlikvidovať v 30 spaľovniach, takže prsto neskládkuje.

Skládkovanie odpadu je proti zdravému rozumu ale hlavne proti prírode. Na tonu zvezeného odpadu je potrebný meter kubický územia. Upraveného územia, vypodloženého, s maximálnou bariérou, ktorá zabráni prieniku škodlivých látok do okolitého prostredia, najmä do pôdy a vody. V skutočnosti však optimálna bariéra vlastne neexistuje. Skládky nie sú izolované zhora. Časom sa látky z jednotlivých nahromadených vrstiev odpadu dostanú do okolia poveternostnými vplyvmi, napríklad priesakmi dažďovej vody a vetrom. Kopy odpadovej materiálu sa vplyvom baktérií rozkladajú a prebiehajúce kvasné a chemické procesy sú sprevádzané únikom toxických a výbušných skládkových ply-

nov, ktoré sú oveľa škodlivejšie ako známy skleníkový CO₂. Sporná je tiež tzv. rekultivácia skládky. Zjednodušene povedané, ide o uloženie vhodnej izolačnej vrstvy na jej povrch, zasypanie zeminou a zatrávenie. Vyzerá to tak, že slúži skôr oku ako prírode a zdraviu.

V máji tohto roku bolo Slovensko spolu s ďalšími piatimi členmi EU vyzvané na uplatnenie európskej smernice o odpade vo svojom právnom systéme. V opačnom prípade môžeme čeliť ďalšiemu súdne-mu sporu. Všetky zainteresované kruhy na Slovensku, ktorých sa likvidácia odpadov týka, očakávajú návrh nového zákona a hojne o ňom diskutujú. Na jeho prípravu už niekoľko mesiacov pracuje Ministerstvo životného prostredia v spolupráci s odborníkmi, podnikateľskou sférou, územnou samosprávou a širokou verejnosťou. Zákon o odpadoch bude po novom riešiť priame nakladanie so všetkými odpadmi ich skládkovaním a spracovaním. Odpad má byť v novom kontexte považovaný za zdroj sekundárnych surovín. Nehovoríme len o triedenom odpade a jeho recyklácii, ale priamo o miešanom komunálnom odpade z domácností, ktorý po nenáročnom spracovaní môže byť zdrojom energie porovnateľným dokonca s hneďým uhlím. V tomto ohľade sa hovorí o energetickom zhodnotení odpadu.

Podľa Európskej konfederácie zariadení na energetické využívanie odpadov (CEWEP) v Európe funguje viac ako 400 spaľovní s celkovou ročnou kapacitou vyše 67 miliónov ton odpadu a ich počet každoročne narastá. Príspevok Slovenska k tejto štatistike tvoria dve spaľovne (v Bratislave a Košiciach) s ročnou kapacitou do 200-tisíc ton.“ (Trend 10/2011)

Opýtali sme sa primátora mesta na jeho názor ohľadom prevádzkovania spaľovne v meste Stupava.

PRIMÁTOR VRAVÍ NIE

V žiadnom prípade nie som zástancom spaľovne (nik by ju v Stupave ani nestaval, nevyšla by mu ekonomika). Od roku 2002 som sa aktívne podieľal na realizácii environmentálnych slovensko-rakúskych projektov zameraných na odpadové hospodárstvo, znižovanie tvorby emisií (Klimatická aliancia) a trvalo udržateľný rozvoj. To mi len niekto zase úmyselne „pridáva svoje nápady“. Riešenie, o ktorom sa tu píše je súkromná investícia - podnikateľský zámer, ktorý chce realizovať pyrolytickú jednotku na pozemku, ktorý nepatrí mestu a ponúka mestu spoluprácu pri odpadovom hospodárstve. Z hľadiska regiónu je to dokonca pilotný projekt a keďže technológia vyvinutá v Taliansku bola podporená z programov EU - veda a výskum, je celkom reálne, že v prípade realizácie tu vznikne aj výskumné pracovisko. Verejne prebieha proces riešenia odpadového hospodárstva, ktoré podľa mňa musí byť - moderné,

s budúcnosťou, ekonomické pre mesto a občanov, a predovšetkým, šetrné k životnému prostrediu, dokonca, aby znižovalo súčasnú záťaž. Teda určite nepodporujem spaľovňu, ani otváranie novej klasickej skládky odpadov pre široký región „dodávateľov odpadu“ s víziou, že mesto na tom zarobí. Realizácia tohto zámeru je podmienená aj spoluprácou mesta a investora v odpadovom hospodárstve, o ktorej sa momentálne rokuje.

Skládkovaný odpad na Slovensku dosahuje alarmujúcu hodnotu takmer 80% komunálneho odpadu. Len skutočne malé množstvo odpadu z domácností sa spracovaním zhodnocuje. „Systém zhodnocovania, recyklácie a kompostovania je potrebné v novom zákone nastaviť tak, aby sa čo najmenej odpadu ukládalo na skládky,“ upozornil József Nagy, minister ŽP SR. Nový zákon o odpadoch by mal byť pripravený v októbri tohto roku. Tento strategický materiál s pôsobnosťou do roku 2015 významne ovplyvní dianie v sektore odpadového hospodárstva. Pôjde však o hospodárenie a hospodárstvo v pravom slova zmysle? U nás v meste Stupava po rokoch stratového nakladania s odpadom máme vyhliadky na kladnú odpoveď. Ponúka sa ideálne riešenie

schopné spracovať aj pozáručný tovar z hypermarketov. Tu sa otvárajú možnosti platených kontraktov spracovateľskej spoločnosti s prevádzkovateľmi potravinových reťazcov.

HORÚCA NOVINKA V STUPAVE? (info o pyrolyze a zariadení)

Vývoj technológií s požiadavkou na obnoviteľnosť energie z odpadu pokročil v posledných rokoch tak, že dnes sa nám ponúka efektívna a prijateľná technológia, pomocou ktorej dokážeme zhodnotiť odpad s maximálnym efektom a s minimálnou záťažou na okolité prostredie a financie. Reč je o pyrolytickom tepelnom spracovaní odpadu. Ide síce o tepelné spracovanie, avšak proces rozkladu nemá nič spoločné s ohňom alebo spaľovaním. Kým v bežnej spaľovni sa spracúva masa horením pri teplotách nad 1000 °C za prístupu kyslíka zo vzduchu, pyrolyza prebieha pri teplote 400-600 °C a výhradne bez prístupu kyslíka. Tak možno vysvetliť, že pri pyrolytickom rozklade nedochádza ku vzniku a následnému úniku

množstva škodlivín, ako je tomu pri spaľovaní. Naopak, hlavnými produktami pyrolytického spracovania odpadu sú syntetický plyn, tzv. syngas a organický uhlík. Syngas je možné ďalej skladovať, môže sa priamo spaľovať za účelom výroby elektriny, použiť na výrobu metanolu a vodíka, alebo premeniť na biopalivo druhej generácie. Uhlíkový odpad má ďalšie využitie pri výstavbe ciest, alebo výrobe komodít v stavebnom priemysle.

OTÁZNIKY K PROJEKTU

Čo všetko je možné pyrolyticky spracovať a tým energeticky zhodnotiť?

Prakticky čokoľvek. Vlhký komunálny odpad, biomasu, dokonca elektroodpad a už aj kaly z čističiek (čo v minulosti nebolo v rámci spaľovania možné), organický odpad, alebo aj škodliviny...

Načo separovať, keď všetko aj tak skončí v jednom zariadení?

Separovať budeme naďalej, ale podľa druhu odpadového materiálu sa nastaví spracovateľský postup a zariadenie bude pracovať presne podľa aktuálneho zloženia odpadu. Avšak pozor, plasty sa aj naďalej budú recyklovať ako dnes. Pre zaujímavosť, podobné pyrolytické zariadenie v Taliansku je

Kde bude bioelektrárň stáť?

Relatívne malé zariadenie je nenáročné na priestor. Investorovi vyhovuje nevyužitý areál pri zbernom dvore a čističke odpadových vôd. Toto územie je zadané v územnom pláne ako priemyselná zóna.

Sú oprávnené obavy obyvateľov, ktorí očakávajú nepriaznivý dopad zariadenia na životné prostredie a svoje zdravie?

Bioelektrárň nielenže spĺňa prísne normy pokiaľ ide o kvalitu ovzdušia, ale nebude vytvárať neodstrániteľné zvyšky, produkuje žiadne dioxíny ani dechty, keďže nemá žiadne kvapalné odpady, nebude znečisťovať ani vodné zdroje. Pre ilustráciu, produkcia plynov z tohto zariadenia je porovnateľná s „odpadom“ z vykurovacích kotlov troch rodinných domov.

Kolko potrvá, kým bude zariadenie spustené do prevádzky?

Výstavba a materiálové zabezpečenie by nemalo zabráť viac ako 3-4 mesiace a potom je potrebné počítať so 6-mesačnou testovacou prevádzkou, počas ktorej sa zariadenie bude nastavovať a programovať. Podľa zmluvných dohôd v čase skúšobnej prevádzky zariadenia bude zvoz odpadkov zabezpečený v pôvodnom režime, pričom časť z nich sa už bude skúšobne spracovávať pyrolyzou. Prechod na plnú prevádzku sa očakáva do dvoch rokov.

Kto zastreší celý projekt?

Prevádzkovateľom a investorom, ktorý prefinancuje 5 mil. €, je slovenská spoločnosť ERC Solution, s.r.o. so zázemím v Taliansku (MAIM Engineering srl). Materská firma je priamo napojená na taliansky vedecko-výskumný inštitút, ktorý sa zaoberá problematikou bioelektrární, vývojom spracovateľských technológií v zhode s odporúčaniami a smernicami EU. Technológiu bioelektrárne môžeme už nájsť aj inde na Slovensku. Vlastníkom zariadenia bude slovenská akciová spoločnosť, no zároveň ponúka mestu výhodnú 10%-tnú majetkovú spoluúčasť bez potreby finančných vstupov.

Aký benefit pocítia Stupavčania, okrem prínosu pre mestskú pokladnicu?

Podľa výpočtov možno očakávať v najbližších dvoch rokoch zníženie nákladov na likvidáciu odpadov o 25% a z dlhodobého hľadiska a pri efektívnom využití technológie, možno očakávať ešte výraznejšie zníženie poplatkov. shm ■

Celomestská pietna spomienka

Mesto Stupava, MKIC Stupava v spolupráci so SZPB Stupava pozývajú na celomestskú pietnu spomienku pri príležitosti 67. výročia Slovenského národného povstania, ktorá sa bude

konať v pondelok 29. augusta o 17:00 hodine pri pomníku SNP pred budovou Mestského úradu v Stupave a následne pri soche kpt. Jána Nálepku v areáli ZŠ Stupava.

Motivačné stretnutia pre ženy, ktoré chcú vedieť viac

Mestské kultúrne a informačné centrum Stupava (MKIC) pripravilo pre ženy cyklus **VEČERNÝCH VZDELÁVACÍCH WORKSHOPOV**.

Dvojhodinové stretnutia na rozvoj a podporu potenciálu sú pripravené tak, aby sa ženy lepšie orientovali v súčasnom svete nastavenom na výkon a úspech. A hoci mnohé ženy po kariére netúžia, prajú si byť spokojné s tým, aký život žijú – chcú byť aktívne, lebo to plodí sebadôveru a odvahy. A tak sme pripravili pre všetky ženy, ktoré chcú poraziť obavy, príležitosti, aby nesedeli doma a urobili niečo pre nadobudnutie pozitívneho duševného postoja. Inšpiratívne a motivujúco, formou zážitkového učenia bude ženy na ich ceste k samým sebe a k úspechu sprevádzať life kouč a trénerka osobného rozvoja Mgr. Janette Šimková – www.lifekoucing.sk

Motivačné stretnutia sú rozvrhnuté do štyroch kľúčových tém, ktoré sú pre úspech žien dôležité:

- komunikácia **5 SMRTELNÝCH KOMUNIKAČNÝCH HRIECHOV ZABALENÝCH DO HUMORU**
- sebadôvera **AKO ROZVÍJAŤ A BU-**

DOVAŤ SEBAVEDOMIE

- kariéra **AKO SA NEBÁŤ ROZTIAHNUŤ KRÍDLA?**
- vzťahy **AKO NEPREŽÍVAŤ PROBLÉMY INÝCH**

Prvé motivačné stretnutie sa uskutoční 22. septembra 2011 o 18.00 h. v zasaďke MKIC.

Témou stretnutia je:

PÄŤ SMRTELNÝCH KOMUNIKAČNÝCH HRIECHOV ZABALENÝCH DO HUMORU

- Robíme päť zásadných chýb v komunikácii, ktoré vyvolávajú konflikty.
- Ako hovoriť o vlastných prianiach, potrebách a možnostiach, aby vás druhí chápali?
- Na záver sa dozviete aj o tom, akú moc má **SEDEM ZLATÝCH SLOV**, ktoré vám vnesú do života veľa prekvapení.

ĎALŠIE STRETNUTIA SÚ PLÁNOVANÉ NASLEDOVNE:

Október s témou na rozvoj sebadôvery: **AKO ROZVÍJAŤ A BUDOVAŤ SEBAVEDOMIE**

Inšpiratívne myšlienky o tom, ako:

- sa brániť voči sebakritickým myšlienkam

- byť hrdé na seba a láskavé a veľkorysé k druhým
- byť so sebou spokojné práve také, aké ste

November s témou na budovanie kariéry: **AKO SA NEBÁŤ ROZTIAHNUŤ KRÍDLA?**

Inšpiratívne myšlienky o tom, ako:

- Hľadať zdroj sily a motivácie v sebe
- Veriť, že ste presne tam, kde chcete byť
- Nezabúdať na množstvo možností, ktoré sa rodia z viery v seba a druhých

December s témou týkajúcou sa vzťahov: **AKO NEPREŽÍVAŤ PROBLÉMY INÝCH**

Ste ako pierko v búrke, unášané každým závanom vetra?

Je normálne reagovať na naše prostredie. Reagovanie je súčasťou života, súčasťou vzťahov, je súčasťou človeka. Ale my sa znepokojujeme a reagujeme až príliš. Malé alebo veľké veci, ba čokoľvek nás vyvedie z miery. Spôsob, akým potom reagujeme, často nie je v našom záujme.

PREČO SA VÁM OPLATÍ NA STRETNUTIA CHODIŤ?

Nebudete sa namáhať. Prídete do zasaďky MKIC, kde si vyberiete

miesto a započúvate sa do prednášky. Ak budete chcieť, môžete zdieľať svoje skúsenosti, pýtať sa, alebo len počúvať, závisí to od vás. Začínáme o 18.00 a končíme o 20.00. Keď budete potrebovať, odídete skôr.

Nie je to zložitá. Dozviete sa veľa informácií prednesených pútavou formou a názorne ilustrovaných na príkladoch z praxe. Je to efektívnejšie, než keď po informáciách rozptýlených na internete pátrate samé. **Je to inšpiratívne.** Myšlienky majú moc inšpirovať a meniť naše postoje. Môžete získať podnet, ktorý vo vás naštartuje zmenu, ku ktorej sa odhodlávate už dlhšie.

Je to motivujúce. Sústreďte sa väčšmi na svoje pocity, lebo budete mať pre ne vytvorený priestor – naučíte sa koncentrovať a načúvať svojej intuícii. Zvýšite tak úroveň svojej energie, čím podporíte motiváciu a chuť púšťať sa do nových vecí. Stretnete podobne uvažujúce ženy. Je to viac než príjemné tráviť čas v kruhu tých žien, ktoré chcú od života viac, než len neinšpiratívny stereotyp. A navyše, efektívne a zmysluplne strávite dve hodiny, pričom si uvedomíte, že to, čo je pred vami, aj to, čo je za vami, je nič oproti tomu, čo je vo vás.

Spýtate sa, čo vás bude zaujímať. Na akékoľvek vaše otázky, nápady

a myšlienky prednášajúca počas stretnutia odpovie, alebo odpovede pre vás pripraví na ďalšie stretnutie. To je pridaná hodnota, ktorú vám ponúkame.

Vstupenku na Motivačné stretnutie pre ženy v hodnote 5 eur si môžete zakúpiť priamo na stretnutí, alebo si ju rezervovať na e-mail: info@msks-stupava.sk

Ak si po prvom stretnutí zakúpite vstupenku na všetky štyri stretnutia, získate 25 % zľavu. Vstupenka bude prenosná, čiže keď nebudete môcť prísť, môžete za seba poslať náhradu.

Na vaše otázky týkajúce sa motivačných workshopov rada odpovie Mgr. Janette Šimková. Píšte jej na info@boox.sk, prípadne volajte na 0902 393 322. Mgr. Janette Šimková

Nedajme šancu zlodejom!

Jeseň v Bratislavskom kraji je pestrá na podujatia rôzneho charakteru. Dni zelá v našom meste patria k jedným z tých tradičných a iste si nikto z nás neželá, aby mu pokazila náladu žiadna nepríjemná udalosť. Takou môže byť aj krádež osobných vecí pri nákupe na jarmoku, alebo návšteve kultúrnych programov zameraných pre širokú verejnosť.

Vreckové krádeže a krádeže iných cennejších vecí každodennej potreby nepatria medzi najbezpečnejšie trestné činy. Na druhej strane treba povedať, že je veľmi nepríjemné ak pri platení zistíme, že nám niekto ukradol peňaženku. Viac ako samotná strata peňazí nám môže skomplikovať život zdĺhavé vybavovanie nového občianskeho alebo vodičského preukazu, o ktorý by sme pri krádeži prišli.

Preto mestská polícia v Stupave vyzýva občanov k zvýšenej opatrnosti, treba si dávať väčší pozor na svoje osobné veci. Pravdepodobnosť, že sa stanete obeťou vreckového zlodeja je pri takomto podujatí, kde je zvýšený pohyb osôb vyššia.

Pre niektorých vreckových zlodejov je zlodějčina zamestnaním a jediným zdrojom príjmov. Vreckoví zlodeji sa zamiešajú medzi dav a pozorne sledujú situáciu, všimajú si, ako kto platí, koľko má peňazí v peňaženke, kam si peňaženku po zaplacení odloží, poprípade, či nie je v podnapitom stave. Potom už len čakajú na vhodnú príležitosť, kedy peňaženku možno vytiahnuť z vrecka, kabelky, tašky, či bundy, využijú príležitosť keď sa človek začne baviť s kamarátmi a prestane venovať pozornosť okoliu. Od ostatných zlodejov sa vreckoví zlodeji líšia tým, že ide o profesionálov. Táto trestná činnosť si vyžaduje šikovnosť a dobrú prípravu. Často pracujú v organizovaných skupinách a v mnohých prípadoch využívajú na vreckové krádeže deti, ktoré nemožno trestnoprávne postihnúť.

Predmetom záujmu páchatelov sú predovšetkým peniaze, šperky, retiazky, mobilné telefóny, bankomatové karty, doklady, a iné cenné a použiteľné veci.

Obeťou vreckových zlodejov sa stávajú ľudia všetkých vekových kate-

gorií, ale najmä staršie osoby, maloleté osoby, osoby s indispozíciou, či náhodne vytipované osoby.

Lepšie je vyhnúť sa nepríjemnej situácii, preto prevencia sa určite v tomto prípade opláti.

Pri vreckových krádežiach nie je rozhodujúca výška spôsobenej škody. Podľa trestného zákona môže byť páchatel, ktorý si prisvojí cudziu vec tým, že sa zmocní veci, ktorú má iný na sebe, alebo pri sebe, potrestaný odňatím slobody až na 2 roky. Dodržiavaním jednoduchých preventívnych odporúčaní je možné predísť krádeži a vyhnúť sa nepríjemnej skúsenosti.

Niekoľko odporúčaní ako sa nestáť obeťou vreckového zlodeja:

- Peňaženku alebo doklady si nenechávajte na miestach, odkiaľ je ich možné ľahko vytriahnuť (v zadnom vrecku nohavíc, vo vrecku kabáta, na vrchu kabelky alebo nákupnej tašky). Peňaženky zavesené na krku pod oblečením sa v praxi výborne osvedčili.
- Tašky a ruksaky, v ktorých máte peniaze alebo doklady nenoste na chrbte kam nevidíte.
- Dávajte si pozor na kabelky voľne prevesené cez rameno, držte si pri tlačení kabelku blízko pri tele.
- Cenné veci si nenechávajte v odevoch, ktoré si odložíte v reštaurácii na vešiak, bez dozoru nenechávajte ani kabelku či mobil odložený na stole.
- Pokiaľ je to možné nenoste so sebou veľkú finančnú hotovosť a využívajte možnosť bezpečnejšieho platobného styku (platobnú kartu odporúčame nosiť oddelene od dokladov a peňazí, nezapisovať si PIN číslo v blízkosti karty).
- Buďte ostražití, ak je odrazu okolo Vás veľa ľudí, ak sa na Vás niekto tlačí alebo do vás strčí, vždy skontrolujte svoje osobné veci.
- Po zistení krádeže sa okamžite obráťte na najbližšie oddelenie policajného zboru. Ak sa stalo, že ste prišli o tašku či peňaženku a boli v nej aj osobné doklady a kreditné karty, prípadne iné dôležité doklady, urobte všetko pre

to, aby ste zabránili ich zneužitiu. Treba zablokovať kreditné karty, nahlásiť na políciu krádež peňazí i dokladov. Polícia vyhlási váš preukaz za neplatný a zároveň vystaví doklad, na základe ktorého si musíte vybaviť nový občiansky preukaz.

Krádeže vecí z osobných motorových vozidiel

V tomto období je zvýšený aj výskyt prípadov vlámania do osobných motorových vozidiel. Z konkrétnych prípadov je zrejme, že si občania niekedy nedávajú dostatočný pozor na svoje veci, ktoré nechávajú voľne bez dozoru v uzamknutom vozidle na sedadlách, zadnom okne, či v odkladacej skrinke.

Mestská polícia v Stupave má záujem pôsobiť preventívne na občanov, aby sa vyhli možným nepríjemnostiam spojených s odcudzením ich osobných vecí a dokladov z odkparkovaného vozidla. Uzamknuté vozidlo, s vecami bez dozoru ako vo výklade, nie je pre zlodeja prekážkou. Niekedy aj príležitosť robí zlodeja.

Mestská polícia v Stupave má záujem zvyšovať bezpečnosť v meste Stupava, a preto občanom odporúča, aby si v tomto období, najmä na miestach, kde je zvýšený výskyt áut a ľudí dávali viac pozor na svoje veci.

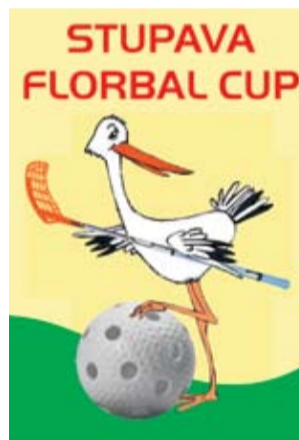
Občanom odporúčame:

- pri odchode z parkoviska uzamknite vozidlo, zavrite všetky okná,
- pri každom (aj krátkodobom) opustení vozidla si v ňom nikdy nenechávajte autorádio, GPS zariadenie, peniaze, mobil, kufřík, kabelku, doklady a iné cenné veci na sedadlách, ani na zadnom okne,
- v odkladacej skrinke vozidla si nenechávajte doklady, rezervný kľúč alebo iné veci,

V prípade, ak sa stanete obeťou trestného činu krádeže alebo ak ste spozorovali podozrivé osoby, ktoré sa pohybujú v okolí vozidiel ihneď volajte č. 158, alebo mestskú políciu Stupava na tel. č. 02/ 65 93 41 00 stála služba, alebo hliadka mobil 0905-621-454.

Je veľmi dôležité, aby občania neboli apaticí a všimli si svoje okolie. Prípady, kedy na zlodeja okamžite telefonicky upozornil občan, vedú k rýchlemu dolapeniu páchatela.

Vaša mestská polícia

ŠK FBK Bogdau Stupava a ZŠ kpt. J. Nálepku v Stupave Vás pozývajú na 8. ročník STUPAVA FLORBAL CUP - medzinárodný mládežnícky florbalový turnaj pod záštitou primátora mesta Stupava, ktorý sa bude konať v dňoch **9.-11. 9. 2011 a 14.-17. 9. 2011** v Mestskej športovej hale a v Školskej športovej hale v Stupave. Zastúpené budú florbalové družstvá zo všetkých oblastí Slovenska, kvalitné družstvá z Českej republiky, Maďarska a Poľska. Príďte povzbudiť stupavských florbalistov vo veľmi silnej medzinárodnej konkurencii. Na účastníkov čaká bohatý sprievodný program: individuálne súťaže, autogramiáda a beseda s pozvanými hosťami z oblasti športu, atrakcie a súťaže pre divákov.

Mgr. Jaroslav Fišer, www.stupavacup.sk

Hodnotenie činnosti v klube seniorov

V tomto roku bolo v klube seniorov POHODA zapísaných 163 členov od 60 do 85 rokov. Svoje aktivity sme zamerali hlavne na zdravotnú a výchovno-vzdelávaciu činnosť. V rámci zdravotnej činnosti sme si kontrolovali denne tlak, dbali na pitný režim, cvičili cviky zamerané na chrbticu, kĺby, predchádzanie mozgových a srdcovo-cievnych príhod, na cvičenie po ženských operáciách a dýchové cvičenia. Raz mesačne sme navštevovali termálne kúpele, absolvovali 2x liečebno-rehabilitačný pobyt v Turčianskych Tepliciach a tiež pobyt pri mori. V rámci výchovno-vzdelávacej činnosti sme absolvovali prednášky „Ako sa zbaviť toho, čo nás obmedzuje“, „Ako tráviť Vianoce šťastne a spokojne“, „Ako si robiť radosť“ a „Rodová rovnosť“. Pracovali sme s časopisom Zdravie a Vitalita, čítali z kníh o pozitívnom myslení.

Akcie v klube:

- spev s harmonikou - priebežne
- pomoc pre Turček - zbierka šatstva a hračiek
- návšteva Turčeka - odovzdanie pomoci
- nakrúcanie relácie „Dobry človek ešte žije“ do relácie Elixír pre ST

- nakrúcanie vianočnej relácie do TV Markíza
 - zhotovovanie dyňových strašidiel na Deň zelá
 - prednáška s kvízom „Poznaj svoju vlasť“
 - Mesiac úcty k starším - spolupráca s MŠ
 - výstava prác detí z MŠ Janka Kráľa
 - vianočné posedenie - zhotovovanie svietnikov
 - koledovanie v Domove dôchodcov spojené s odovzdaním svietnikov a vianočného pečiva
 - fašiangová zábava
 - pochovávanie basy
 - pečenie a predaj jablkových koláčov
 - účasť na akciách poriadaných MKIC a MsÚ - „Konc jak živé“, „Dámsky večierok, výstavy
 - návšteva divadelného predstavenia
- V našom klube zasadaajú členovia výborov SZPB, výbor SČK, KSS, SZI. Pán Milan Balog so SZZ každý druhý utorok v mesiaci organizuje posedenie a poradenstvo pre svojich členov. SČK organizuje odber krvi. Na záver sa chcem poďakovať za výbornú spoluprácu s MsÚ a MKIC, tiež s vedením záhradkárov, so SČK, SZI a SZPB. Ďakujem. Viera Štefková ■

Fifidlácky L. E. S. I. K.

V roku 2009 začalo MC Ffidlo v Stupave postupne realizovať odvážny plán: postaviť ďalšie verejné detské ihrisko v Stupave. Bolo potrebné získať pozemok i všetky potrebné potvrdenia, oplotiť ho kvôli bezpečnosti a získať peniaze na nákup detských zariadení. Od Mesta Stupava sa podarilo získať do dlhodobého užívania trávnatý pozemok vedľa MKIC z Kúpeľnej ulice. Minulý rok v októbri ho MC Ffidlo dalo na svoje náklady oplotiť.

V tomto roku sa nám podarilo nashetriť peniaze, získali sme dotáciu z Bratislavského samosprávneho kraja, od Mesta Stupava, z nadácie Orange a z 2% daní (za čo všetkým darcom veľmi pekne ďakujeme). V priebehu augusta bude zaslaná objednávka vybranému dodávateľovi a ten bude mať potom 30 dní na dodanie a montáž zariadení. Potom už len dúfať, že počasie sa umúdi a od septembra si budú môcť deti užívať aj na novom ihrisku. Eva Mrázová, MC Ffidlo ■

Country Rock Fest - cez TISÍC OČÍ

Dňa 23. 7. 2011 sa uskutočnil v príjemnom prostredí amfiteátra Borník v Stupave prvý ročník COUNTRY ROCK FEST, ktorý zorganizovali ELIAH DANCE GROUP a skupina historického šermu URSUS. Festival sa niesol v hudobnom štýle country, bluegrass, rock, rocknroll. O akcii, kde sa hudba poprepletala s úsmevnými divadelnými a tanečnými predstaveniami som sa dozvedela z plagátov pred Stupavským obchodníkom. Plagát dával na známosť, že sa predstaví Ivan Terry Zeman & Harvestri, zábavná country skupina OuKeY, ARIZONA, we want jam, ELIAH country tanečnice, NEW FAIRWAY, Paronymia, KANKÁN, yellow cablo band, ohňová show.

SHŠ URSUS sa venuje šermu z obdobia stredoveku, renesancie a baroka. Vo svojich scénkach predstavujú aj život ľudí v minulosti. Scénky v bare pôsobili napínavo, keď v spomalenom štýle „treskol“ jeden kovboj svojho súpera o stôl, z ktorého zostali dve polky - teda z toho stola. Paródia na slávneho Limonádového Joa - „Arizona“ nás dostala do čias dávno minulých. Lesnou ozvenou sa niesli slová: „Whisky, to je moje gusto, bez whisky mám v srdci pusto, kdyby ji můj táta pil, byl by tu byl mnohem dýl, když se ve skle leskne whisky, tak má barman dobrý zisky, život se dá zkrátka žít, jen když je co, jen když je co, jen když je co piít. Tu láhev baculatou, tu pestrou vinětu, tu whisky temně zlatou pije i Manitou, kdo chce se státi mužem, ten whisky pije rád, a proto všichni můžem společně zaspívat: Whisky, to je moje gusto ... „ A zase

kolom dokola. Takáto atmosféra Vás naladí tak, že v prvom obchodíku automaticky čiahnete po whisky temně zlatej v té láhve baculatej. Krásne country tanečnice ELIAN zdvihli zo sedadiel niektorých tanečtívých divákov, ktorí sa snažili naučiť ich tanečné kroky, aby si vylepšili svoj „tanečný repertoár“.

Skupina OuKeY je pre bratislavský country svet známa a obľúbená. Spievajú v americkom štýle slovenské, české a americké hity. Pri pesničke Michala Tučného - Když si báječnou ženskou vezme báječnej chlap tak majú báječnej život plnej báječnej dní bez útrap - rozospievali celé obecenstvo. Pri počúvaní Oukey-ákov nie je možné sedieť a tak bol plný parket tancujúcich. Po desiatej hodine nočnej, napriek protestom divákov, ktorí by ešte radi počúvali country piesne medzi rozvoniavajúcimi stromami, za svetla mesiaca a country táboráka, museli organizátori akciu ukončiť s príslubom, že o rok sa tu stretne opäť.

Organizátori chcú z akcie urobiť tradíciu. Želáme im, tisíce spokojných návštevníkov. Podobných akcií sa zúčastňujeme každý víkend spolu s našimi psími terapeutmi. Tentokrát deti potešila svojou prítomnosťou Xéna. Moja čokoládová labradorka terapeutka Bria si dala oddych. Najbližší víkend sa zúčastní trojdňovky EURONICS FestDobreBuhunice. Snáď sa v ďalších rokoch organizátorom COUNTRY ROCK FESTu podarí dvojdnovka. TISÍC OČÍ - Soňa Macejčáková ■

PodĎakovanie za odber krvi v Stupave

Slovenský červený kríž Stupava I. a II. dňa 20. júla 2011 v klube Pohoda uskutočnil odber krvi odberovou jednotkou Ružinov. Zúčastnilo sa 16 bezplatných darcov krvi, z toho 3 prišli darovať krv prvý raz. Nakoľko je čas letných dovolení, darcov je menej. Tým vzniká akútny nedostatok krvi. Touto cestou transfúzne stanice Ružinov a Kramáre požívajú bezplatných darcov krvi, ktorí nestihli odber v danom termíne, môžu tak urobiť samostatne na oboch trans-

fúzných staniciach v prevádzkových hodinách PO-PI 7:00 - 12:00 hod. Zároveň vyzývame odvážnych ľudí, ktorí by chceli svoju krv darovať - zapojte sa medzi našich bezplatných darcov. V Stupave sme darovali krv chorému chlapčekovi, ktorý ju nutne potreboval. Možno aj vy pomôžete dieťaťu alebo chorému pacientovi. Všetkým našim darcom a aj tým, čo sa odhodlajú darovať svoju krv po prvýkrát patri veľké ĎAKUJEM. Za MS SČK Stupava I. a II. Olga Filipková ■

Riadková inzercia

- Predám 3,5 izbový rodinný dom v Trnávke - 110 m², 26 km od Bratislavy, malebný dvor - 732 m² s krbom, dreveným altánom, jazierkom, murovanou garážou, pivnica, všetky IS, 17 á pozemok s ovocnými stromami, tiché prostredie, dobrá lokalita. Cena dohodou. Tel.: 0903 248 958.
- Predám záhradu v osobnom vlastníctve v záhradkárskej

osade Ovocinár. Pozemok má veľmi dobrú lokalitu, na rovine. Záhrada má výmeru 378 m² a je na nej záhradná chatka s elektrinou. Cena 16 tis.EUR. Tel.: 0915 799 736.

- Predám 2-izbový byt na Budovateľskej ulici v Stupave. Tehlová stavba, po úplnej rekonštrukcii so samostatným vykurovaním, 61 m. Cena dohodou. Tel.: 0907 217 293.

Spoločenská kronika

Narodili sa

Dorina Ryšánková
Pavol Čipka
Zuzana Hlohincová
Henrik Albert Pír
Michal Buček
Viliam Vážny
Tomáš Hudacký
Elena Macášková
Alžbeta Chmelíková
Timothy Steven Green
Tobias Kudlica
Tomáš Slaninka

Opustili nás

Soňa Stiková (1959)
Rozália Iváková (1926)
Anna Filipovičová (1935)
Vladimír Sokol (1954)
Štefan Horecký (1932)
Dagmar Kováčová (1955)
Ondrej Kolenič (1934)
František Malicher (1930)
Štefan Havlík (1943)
Jozef Jánoš (1953)
Karol Gašparovič (1934)
Mária Kralovičová (1937)

Zosobášili sa

Jozef Bartalásky - Adriana Siváková
Peter Holenka - Jana Ertlová

Spomíname

Dňa 8. augusta 2011 uplynuli 3 roky od chvíle, keď nás navždy opustila naša milovaná manželka, maminka a babka **Ludmila Krajačičová**, rod. Rožárová. S veľkým smútkom a láskou na ňu stále spomíname. Ďakujeme všetkým, ktorí spomínajú s nami. Smútiaca rodina

V auguste uplynú 20 rokov, čo nás opustil náš manžel, otec, brat, švagor a dedko **Vladimír Landl**. Spomína manželka s rodinou

Dňa 9. augusta uplynú 16 rokov, kedy nás opustila naša drahá mamička **Júlia Tarabová**. S láskou spomínajú dcéry s rodinami

Dňa 22. 8. 2011 uplynú 5 rokov od chvíle, kedy nás navždy opustil náš drahý manžel, otec, starý a prastarý otec **Ján Kliment**. Nezomriete ten, kto zostane v srdciach živých.

Za tichú spomienku ďakuje manželka a deti s rodinami

Dňa 23. augusta 2011 uplynú 20 rokov od smrti nášho otca a dedka **Františka Kubrického** a 26. septembra 2011 uplynú 9 rokov od smrti našej mamy a babky **Anny Kubrickej**. Ďakujeme všetkým ktorí spomínajú s nami. S úctou spomínajú dcéra a syn s rodinami

Bitúnkova ulica

Bitúnkova ulica sa nachádza v severnej časti mesta. Vedie naprieč terénnym zárezom, v ktorom preteká Stupavský potok. V minulosti to bola len bezmenná, neudržiavaná cesta cez potočný brod. Podľa katastrálnej mapy z roku 1896 stál na dnešnej Bitúnkovej ulici len jeden murovaný dom. Boli v ňom zriadené nájomné byty a patril do veľkostatku grófa Károlyiho.

Ulica dostala svoje pomenovanie Bitung, Bitungova cesta, neskôr Bitúnkova ulica až začiatkom 20. storočia. Vtedy tu totiž na brehu potoka postavili modernú tehlovú stavbu určenú na porážanie zvierat a spracovanie mäsa – bitúnok. Murovaná stavba bitúnku stála pri potoku, v mieste vyústenia dnešnej ulice. Pri potoku na Bitúnkovú ulicu. Situovaná bola zámerné na brehu potoka, tečúca voda bola nevyhnutná na jeho prevádzku.

Význam Bitúnkovej ulice postupne narastal. Po roku 1918 pribúdala na ceste a v jej okolí nová zástavba, zvyšovala sa frekvencia prechádza-

júcich. Cesta v svahovitom teréne s pretekajúcim potokom nebola veľmi bezpečná. Potok nemal spevnené brehy, širokým korytom križoval cestu. Za bitúnkom viedla ponad potok síce drevená lávka, zvieratá, povozy a často aj ľudia však prechádzali priamo cez potočný brod. Situácia sa zhoršovala najmä v zime a počas privalových dažďov, kedy bol prechod cez potok skutočne nebezpečný. Svedčí o tom aj správa ohľadom plánovaného osvetlenia ulíc z roku 1928. Vtedy obecné zastupiteľstvo navrhovalo osvetlenie Bitúnkovej ulice počas celej noci, na menej dôležitých miestach mali svietiť svetlá len do polnoci. Napriek tomu osvetlenie ulice nebolo pre chýbajúce financie realizované, jej obyvatelia žiadali v roku 1932 o nápravu. Lampa sa v tejto ulici prvýkrát rozsvietila až o rok neskôr.

Nevyhovujúci stav cesty a sťažnosti obyvateľov boli dôvodom na jej celkovú opravu. Práce boli prevedené v roku 1937, zahŕňali úpravu a plánovanie cesty, vybudovanie dažďových rigolov a nového

betónového mosta. Išlo o pomerne nákladný projekt v sume 110 000 Kč, približne polovicu tejto sumy tvorila štátna subvencia. Materiál na stavbu mosta dodala Stupavská cementáreň v rámci zmluvnej dohody s obcou. Práca bol na základe najvýhodnejšej ponuky (oferty) poverený stavebný podnikateľ František Domitrek. Pozorní čitatelia môžu aj dnes nájsť na moste rok jeho výstavby a jeho staviteľa Františka Domitreka na archívnej snímke. Je to muž v strede záberu s dlhou bielou bradou.

Bitúnok bol krátko využívaný aj po roku 1945, oproti minulosti tu pribúdali aj porážky ošípaných. Začiatkom šesťdesiatych rokov minulého storočia bola jeho prevádzka ukončená a stal sa skladiškom umelých hnojív miestneho JRD. Neudržiavaná tehlová stavba bitúnku bola v sedemdesiatych rokoch zbúraná. Jeho existenciu pripomína dnes už len názov ulice.

Milan Greguš ■

Výstavba betónového mosta v roku 1937

Požiar stupavského kostola

Vďaka stavebným materiálom, vykurovaniu pevným palivom a nedostatočnou hasičskou technikou

boli požiare v minulosti obávanou a reálnou hrozbou. Z dejín Stupavy ich poznáme približne stovku, tie

Kostol sv. Štefana pred požiarom

Kostol sv. Štefana po požiaru v roku 1911

väčšie zachvátili desiatky domov a mali katastrofálne dôsledky pre postihnutých. Aj napriek opatrnosti a dodržiavaniu predpisov sa najmä v letnom období vyskytovali požiare spôsobené zásahom blesku. Takýto požiar sa udial presne pred sto rokmi, 23. augusta 1911. Počas letnej búrky udril blesk do strechy farského Kostola sv. Štefana v Stupave. Požiar vypukol v mieste nad presbytériom a zachvátil celú strechu. Vďaka tomu, že kostol stojí na otvorenom priestranstve sa oheň nerozšíril na iné objekty. Podľahla mu našťastie len kostolná strecha, baňa na veži a interiér kostola neboli ohňom poškodené. Hasenia požiaru sa zúčastnil stupavský Dobrovoľný zbor hasičov pod vedením veliteľa zboru, murárskeho majstra Karola Hanečku. Na hasenie mali stupavskí hasiči k dispozícii okrem hasičskej striekačky aj nový mechanický posunovací rebrík. Na archívnej snímke zhotovenej po tejto udalosti je kostol už bez krovu, postavený bol nanovo ešte v tom istom roku. Veľké požiare, či už svojim rozsahom alebo významom poškodeného objektu, sa dlho uchovávali v pamäti obyvateľov. Na požiar stupavského kostola v roku 1911 už niet priamych svedkov. Túto, v tom čase iste veľkú udalosť, prekryli nové pohromy. Okrem dvoch svetových vojen aj ďalší požiar stupavského kostola v roku 1942, kedy zhorela drevená baňa na veži.

Milan Greguš ■

Kino X sa svojim vybavením radí medzi najmodernejšie kiná na Slovensku. Spojenie špičkového obrazu a zvuku (2D, 3D, Dolby Digital) ponúka divákovi neopakovateľný zážitok z filmových predstavení. Súčasťou je plne klimatizovaná kinosála a pohodl-

né sedadlá. Špeciálnou ponukou kina bude možnosť zakúpenia vstupeniek na dvojsedadlá – LOVE SEATS. Okrem premiérových titulov budú v ponuke aj klubové filmy, priame prenosy z koncertov, oper, baletov a športových zápasov. Robíme to pre vás. Pour Art ■

Novovybudované Kino X v Stupave hľadá ľudí na pozíciu uvádzač/uvádzačka

Očakávame: dobré komunikatívne schopnosti, časovú flexibilitu a spoľahlivosť, zodpovednosť a dôslednosť, vek nad 16 rokov. **Ponúkame:** prácu v mladom kolektíve, zaujímavé pracovné prostredie, benefity za dobré pracovné výsledky, Plat 2,50 Eur/hod. V prípade záujmu nás kontaktujte na info@pourart.sk, 0904 106 456.

STUPAVSKÉ HODY 2011

13.8. **17:00 h, štadión TJ Tatran, Stupava**
INTERNACIONÁLI STUPAVA : FC IVANČICE
priateľský futbalový zápas
Vstup voľný!

14.8. **15:00 h, Sedliacky dvor pri KD, Stupava**
FARBIČKOVÝ KONCERT
interaktívne tanečné predstavenie pre deti

15:45 h, Výstavná sieň KD, Stupava
EMIL MADER – Z cestovateľského denníka
otvorenie výstavy fotografií

16:00 h, Sedliacky dvor pri KD, Stupava
DH ČASTOVANKA
dychovka z Častej

18:00 h, Sedliacky dvor pri KD, Stupava
ONE WAY
vystúpenie hudobnej skupiny
Vstup voľný!

15.8. **17:00 h, štadión TJ Tatran, Stupava**
INTERNACIONÁLI STUPAVA
:
FK VYSOKÁ PRI MORAVE
priateľský futbalový zápas
Vstup voľný!

Farský kostol sv. Štefana Uhorského (baroková sakristia s klenotnicou) –
prehliadka so sprievodcom

13.8. /sobota/ 10:00-14:00 h (každú celú hodinu, posledný vstup o 13:00 h) a 15:00-17:45 h
(posledný vstup 17:00 h)

14.8. /nedeľa/ 16:00-20:00 h (každú celú hodinu, posledný vstup o 19:00 h)

15.8. /pondelok/ 13:00-17:45 h (každú celú hodinu, posledný vstup o 17:00 h)